

L' ART DEL PAGÉS

SECCIO D' AGRICULTURA PRACTICA.

La agricultura en la Exposició ⁽¹⁾

(Continuació.)

Admirable es, senyors, la comunitat d' idees, la unitat de sentiments que hi há en aquest punt: tot progrés es aviat divulgat, tot avens s' escampa ab vivíssim interès y es que al vastíssim camp de la explotació de la terra, hi há alguna cosa innata, com idea general que forma la consciencia de tots que 'ns diu que 'l benestar del individu, lo desentrotllo de la familia, lo progrés de la comunitat y l' augment dels Estats se trova en la economia ó estalvi de la que n' es reflexo la baratura.

Baratura. . ¿es tal volta la fatal depreciació dels productes y la consegüent miseria y ruina del agricultor? no y no; si en épocas anormals; quan es degut á circunstancias transitorias, aquestos son sos tristos efectes; quan la baratura es consegüencia del avens y resultat del cambi y progrés del conrreu, alas-horas, es lo domini de la inteligencia, es la emancipació cada dia mes gran del treball; es la intervenció cada vegada major en la producció de la utilitat gratuita, es donchs, un dó que Deu concedeix á las conquistas del home.

¿No es una ventatja 'l que las necessitats puguessin ésser satisfetas ab menys esforços? Aixó es baratura. No es un progrés lo que s' aixampli la esfera del consúm, dels que sols disposan pera lograr sos desitjos, de la activitat de sas propias facultats, de son treball? donchs aixó será resultat de la baratura.

D' acort la tendencia de la activitat é inteligencia humana y las demostracions de la ciencia económica desvirtúan lo refrà catalá: *Be 't podèm donar un bou per un sou sino tens lo sou pera comprar lo bou*, no havém d' aspirar á que ab un sou, que es lo

(1) Vegis lo número 368.

simbol de la unitat de treball, de la pena, del esforç logrem no un sino mil bous que son la representació de necessitats no satisfetas?

Ab lo fi d' estimular lo progrés, d' abaratar los productes, en totas las nacions avansadas se celebran exposicions, en diferents punts y distintas regions, ja anyals, ja periódicas, al objecte de portar á coneixement de tots noticia y demostració de tot quant al problema agrícola 's refereix.

No es solsament la intervenció dels governs la que promou aquets concursos, la que inicia aquets certàmens la que prepara aqueixas festas; sino que á la crida d' Instituts, academias y societats, se celebran reunions, assambleas, *meetings* y congressos en los que 'ls agricultors exposan y cambian sas ideas, se comunican sas impresions, discuteixen medis y aprovan procediments que acreixent la productivitat de la terra, ja reduhint los gastos de cultiu, venen á aumentar al mateix temps que la riquesa individual, la prosperitat de la nació, compendi de la colectiva de sos habitants.

Pocas han sigut en Espanya las exposicions agrícolas celebradas, que de tals mereixin lo nom; aixís es, que en nostre pais apenas son conegudas las máquinas, ni divulgats los medis ni generalisats los procediments agrícolas moderns, practicats y extesos ab moltas ventatjas al extranjer; es de confiar que, per aquest motiu apesar de lo incomplert de la secció agrícola en nostra Exposició Universal, qual conjunt era sens cap mica de dubte inferior á molts dels concursos regionals que 's celebran en la nació vehina, tindrà notable influencia en l' estat per sobras crítich de nostra atrassada y abatuda agricultura, descuidada y fins oblidada dels que posseheixen terras.

Invitat á pendre part en las conferencias que en aquet Ateneo s' han organísat en alabansa y ab l' objecte de donar á coneixer nostra Exposició Universal, no vaig saberme negar á tan honrosa distinció que de veritat m' agradava degut sens cap classe de dupte no á mos mereixements, sino á que dedico mon temps, mos travalls, mos estúdis y (espero mon pervenir) en lo cultiu de la terra

Vos he de confesar ab franquesa, que després d' escoltar als que m' han precedit que ab tanta claretat, talent y eloqüencia han desenrotllat sos temas, he tingut la conciencia de mon pobre valer y he tingut arrepentiment d' haver acceptat, pera mí, tan difícil empresa, pero ja ab lo deber de cumplir ab la paraula empenyada y fiant ab vostra may desmentida benevolensa diré net y clar de la mellor manera que sápia lo parer que he format de la secció agrícola de nostra Exposició Universal.

Si aprobéu mas ideas y sou del meu parer en las conclusions que d' ellas se desprenen, consideraré mon treball plenament

recompensat, aspirant tan sols á ser debil tornavéu de la opinió dels que s' interessan per las cosas rurals.

No pot negarse, que havia d' acullirse ab general aplauso, ab entusiasme si voléu, la idea de celebrar á Barcelona una Exposició Universal, que reunís en reduhit lloch totas las manifestacions de la activitat humana, totas las conquistas de la inteligencia, totas las palpables demostracions del progrés que l' home realisa pera lograr la major suma de bens possible en aquest mon.

(Seguirá)

Influencia de la lluna en la vegetació.

En una conferencia donada per M. G. Delaunay, inspector de boscos. respecte de la influencia de la lluna en lo temps y en la vegetació, s' expressá en eixos termes á propòsit del últim de aquestos extrém.

«Se diu que no deu plantarse mentres dura la lluna nova. Respecte dels arbres de bosch ó dels fruyters, no hi ha cap consideració teórica que permeti donar la mes petita importancia á tal opinió, ni res pue la justifiqui en la práctica. Per lo que toca á las plantas herbáceas y particularment las verduras, se diu que si 's plantan en lluna nova, los llimachs se menjan lo planter. En aquest punt jo declino tota ma competencia, puig no he tingut ocasió d' experimentar lo fet; però si realment es aixís, aventuro la següent explicació. Tothom sab que de nit surt un petit llimach gris que causa grans perjudicis en los horts; no sería donchs impossible que al aproximar-se la lluna plena, la claror viva del astre retingués al llimach de fer sas passejadas nocturnas, cosa que fora fácil als práctichs d' assegurar-se'n. Mes si aquest llimach treballa igualment en la lluna plena que en la nova, afirmo d' una manera terminant que 's pot plantar indiferentment en qualsevol época.»

«A la lluna d' Abril, anomenada per lo comú *lluna roja*, la fan igualment responsable de la gebrada que tan grans perjudicis ocasiona als vegetals durant aquesta época del any. En aquest cas, la lluna es també de tot innocent dels danys que se li atribuhéixen: quan surt la lluna es porque lo cel está descubert y quan lo cel está descubert, en aquesta estació en que la superficie de la terra está sensiblement refredada y en que los tendres plansons son tant delicats, las geladas son molt temibles.»

«Finalment, gran número de personas sostenen que la fusta tallada en la lluna nova se corca y no 's conserva. Veus' aquí un' altra equivocació: lo que deu mirarse quan se talla un

arbre no son las fases de la lluna, sino la época del any: las fustas deuen explotarse quan llurs células contenen la major quantitat de materias sólidas, es dir, durant la tardor. Desde lo mes de Janer, se produheixen en l' interior de la fusta una primera fermentació y un lleuger moviment de la sava, en perjudici de la qualitat. Aixís, donchs, si voléu obtindre fusta que 's conservi y llenya que cremi bé, feu tallar los arbres del 15 d' Octubre al 15 de Desembre »

«No hi ha res més difícil de combatre y d' arrancar que las preocupacions populars. Cada hú está convensut de que ell mateix ha comprovat la exactitut dels fets que sosté y 's deixa enganyar per apariencias fortuitas; tant sols ab l' auxili d' una contínua y minuciosa observació pot arribarse al coneixement de la veritat »

Consideracions sobre 'l pervindre de nostras vinyas. (*)

Carta 10.^a

Sr. Director de L' ART DEL PAGÉS:

Mon bon amich; ja que la lliure competencia no sia lley natural ¿será lley de progrés? A mon modo de veure aquesta pregunta entranya una verdadera dificultat, si avans no 's determina bé lo significat de la paraula progrés. Balmes diu en alguna part de las suas obras que molts discussions tenen per causa la falta d' acort respecte de la significació de las paraulas que s' emplean, rahó per la que aconsella, com cosa necessaria pera evitarlas, comensar per definir. Generalment se fuig d' aqueix sistema en la moderna oratoria, porque de seguirlo no solsament deixarian de pronunciarse molts discursos, sino que perderian la fama d' oradors eloquients mes de quatre que rodan tots los dias per las planas dels diaris Si fixéu un moment l' atenció en lo que respecta á l' empleo de la paraula que 'ns ocupa, ¿quantas cosas se li fan dir y quan diversas? Hi ha qui enten per progrés la novetat y arreconaria tot lo conegut, per la sola rahó de que no es nou; hi ha qui creu que 's va enderrera cada vegada que cau, ó desapareix alguna cosa del temps passat. Per lo que á mi toca, m' apar que cap de aquestos té rahó. Las antigas galeras podian ser molt bonas en lo temps en que s' usavan, avuy ja no es lo mateix, sense que la desaparició de las galeras importi retrás de cap mena. Aixó no vol pas dir que las vellas institucions no mereixin gran respecte y per lo mateix, encara que l' eloqüent Moret fes un discurs d' aquells de colorainas y d' or y d' antiqüelas, no 'l crehuria, si vulgués demostrarme que constituheix un gran progrés lo caminar á peu coix, porque desde que 'l mon es mon tothom sol caminar d' altre manera.

(*) Vegis lo número 368.

Pera mi lo fonamental de la idea de progrés no consisteix en la novetat, ni en la vellesa, perquè aixís lo nou, com lo vell poden apartarse del cami que conduheix á la perfecció, que, si no m'enganyo es la *meta*, ó millor l'ideal á que conspira lo verdader progrés.

Pera mi progressar es encaminarse, acostarse á la perfecció y constituheix un verdader progrés cada pas que fa l'home en lo cami de la perfecció sia qualsevulla la cosa de que 's tracti.

Ja compendréu donchs que jo no puch estar d'acort ab los economistas que en aquest y altres punts defensan innovacions que no 's conforman ab la idea que tinch del progrés. Perque, si he demostrat que la lliure competencia inclou l'absurdo de la llibertat absoluta, si he demostrat que pugna ab la naturalesa de las cosas y ab lo bon sentit, naturalment que dech respondre á la pregunta anterior dihent que la lliure competencia no es ley de progrés. Adoptar absurdes no es progressar, ja qu'equival á allunyar-se de la perfecció, com equival á enderrerrir las industrias lo destruhirlas; fugir de la naturalesa de las cosas no pot pas esser contribuir á son desentrotllo y perfeccionament y es fugir de la naturalesa de las cosas obligar á una lluyta dessigual y notoria. Si 'ns apartessim de l'absolutisme de l'escola lliure-cambista, tal volta 'ns entendriam.

Lo famós Sanxo Pansa diu no sé ahont que la necessitat té cara d'heretje, y per consegüent tothom se 'n aparta ó procura apartarsen: també recordo que allá en lo temps en que jo estudiava, 'l mestre 'ns repetia molt alló de *intellectus apretatus discurrit*. Certament que la necessitat desvetlla y avispas fins als que dormen fort y que no es fácil que qui 'n sen lo fibló no entri en activitat y registri una per una todas las circumvolucions del cervell pera curarse la fiblada y evitarne de novas. Per altra part, si bé diu l'adagi que panxa plena fa bullicia, la veritat es, que, qui está satisfet, no sempre y fins poch sovint se trova ab disposició, ó ab ganas d'entregarse á travalls que requereixen cert grau d'activitat. Tot aixó motiva que 'ls economistas clamin contra 'ls industrials espanyols, suposant que la protecció permet negocis considerables y pendre 'l sol ab tota tranquilat sense la necessitat, ni 'l desitx de pensar ab modificacions en los sistemas de treball. Segons los economistas, los productors espanyols, mentres comptin ab l'ausili de las lleys proteccionistas, ja 's trovan prou bé fent lo que fan y com que la necessitat no 'ls obliga, tampoch se fican en caborias á fi y efecte de perfeccionar procediments, y aixís, los manufacturers viuen regalats en palaus aixecats á costa dels consumidors, y 'ls pagesos jugan á cartas sense pensar en las millors aradas y en los cultius més profitosos.

Aixó dit aixís net y pelat, bé podria ser un poch d'enveja; molts que parlan d'aquesta manera, coneixen de lluny l'in-

dustria y l' agricultura: lo sol d' istiu no 'ls ha estobat may l' esquena y son incapassos de passar al descobert una matinada de l' hivern. Tal volta 'ls hi sab greu que 's pugui dir que sols ells viuen ab l' esquena dreta, enrahonant y fent discursos. Per allà 's din, com una veritat que no es lo mateix predicar que donar blat y sembla que aquesta rahó deuria ser bastant pera ferlos un poch més modestos y molt menos exigents respecte d' aquells que 'ls procuran lo pá de cada dia. Jo 'ls he sentit algunas vegadas; jo he admirat la seguretat ab que parlan fins de las cosas que no entenen; á mi m' ha sorprés la facilitat de paraula y la poderosa imaginació d' oradors dignes de millor causa; pero al deixarlos he fet sempre las mateixas reflexions: ¡quina llástima que aquestos respectables senyors, que ab tantíssima facilitat dibuixan y pintan á l' aire hermosas imatjes, brodadas d' or y filigrana, no 's dediquin á mes altas y útils empresas en que son talent podria donar fruits abundants y profitosos! ¡quina llástima que, en lloch de murmurar y clamar contra 'ls productors espanyols no emprenguin alguna explotació industrial, ó agricola! ¡Ah! ells si que ho farian perfectíssimament; ells, que coneixen al pel tot alló del cultiu extensiu é intensiu, la exportació é importació y que jugan ab las enrevessadas colleccions de números de la estadística tindrian facultats y medis sobrants pera fer bó lo que 'ls altres no saben y fàcilment aixecarian l' abatuda nació espanyola y augmentarian l' escassíssim capdal de las fonts de la riquesa patria. Per desgracia més s' estiman enrahonar que treballar en aquest sentit; prefereixen la cessantía de Ministre, ó la dotació de l' empleo, ó la política mes, ó menos productiva que donar exemple de l' activitat en lo taller ó en lo camp.

Es possible que, al llegir los últims apartats exclaméu: «aquest home fuig d' estudi: ¿que 'n dihéu d' alló que la necessitat avispá y espabila? ¿no es aixó ben favorable á la lliure competència?» Si y no. Aquesta carta ja es prou llarga y un altre dia 'n parlarem, si Deu ho vol.—X.

Yecla 28 de Mars.

SECCIÓ DE VARIETATS.

CATALUNYA Y 'L NOU CODICH CIVIL.

- ¿No la sentiú com jemegant exhala
crit vehement?
¿No la veyeu desde llevant somoures
fins á ponent?

Es que son cor hont sang ardent hi brolla
l' han mal ferit;
per sos botxins endogalada al véures
s' ha esferehit.

No es, catalans, la nostra dolça terra
terra de morts,
bé'ls senten prou los quins la fustiguejan
nostres clamors.

¿Y aqueixos crits tindrán tots d' ofegarse
sense consol?
¿no axugarán las llàgrimas que plora
ab greu condol?

No vol portar la que ha nascut per reyna
grillet d' esclau;
ni vol dormir en casa enmanlevada
qui te palau.

Alça ton front, oh noble Catalunya
alça ta veu;
si tens sayons que 't clavan en creu dura
confia en Deu.

Te befarán, llançant al fanch tes gales
que 't robarán;
més, ton esprit, ton ser y tos usatjes
no 'ls matarán!!

MERCÉ VILA CLARA GIBERT.

24 Mars, 1839.

SECCIO DE NOTICIAS AGRICOLAS.

Exposició d' industries rurals.—La Associació d' Agricultors d' Espanya está fent los travalls pera celebrar en la present primavera una exposició de llets, formatjes, mantegas, conservas, industries agrícolas, domésticas y altres propias de las casas del camp, pera qual certámen deu publicarse la oportuna convocatoria y programa.

Mostrari provincial.—S' está acabant la plantada de ceps americans procedents del viver provincial de Ripollet, establerta en la Granja experimental d' aquesta Provincia, pera estudi de unas 40 varietats que s' hi posan.

Cuan estiga terminada, ja 'n donarém compte detallat á nostres lectors y á mida que vajan practicantse las diferentes operacions, també ne farém sabedors á nostres abonats, pera que pугan seguir las fasses del mostrari, baix la direcció del

actiu enginyer agrónom de la Província, D. Mariano Llofríu, y á càrrech de la Comissió Provincial de defensa contra la filoxera de Barcelona.

Práctica d' empeltar.—Los viticultors y obrers que desitjin aprendre la práctica del empelt de ceps, poden presentarse al Capatás del Viver provincial de ceps americans, establert á Ripollet, qui 'ls hi facilitarà de franch, las instruccions, plantas y eynas necessarias pera ensinistrarse en la citada operació.

CALENDARI DEL VINICULTOR



ABRIL

En aquet mes deuen acabar-se 'ls trasbalsos, reforsos y barrejas de vins en las comarcas fredas: no descuydantse de vigilar los atuells ó eynas plenas pera prevenir ó corretgir las maldaltias que poguessin desentrotllarse

En las comarcas calentas, á la puja de la sáva en las vinyas, quan sempre s' inicia una petita fermentació ó bullida que de vegadas sol arribar á ser bastant activa. Si lo bull no es molt sensible sol bastar una ventilació intelligent en lo celler, però si pren proporcions notables lo que 's coneix ab lo soroll que fá lo vi al traure'l de la bota y en la persistencia de la escuma, es menester afluixar los taps pera donar sortida al ácit carbónich (gas), tuf y si 'l líquit se vessés per lo forat del tap seria convenient treure alguns porrons de vi de la bota. Una vegada passada la fermentació se trasbalsa 'l vi á botas netas y ben ensofradas. Lo reomplert de las botas y ensoframents de las buydas son operacions que no deuen olvidarse en cap mes del any.

IMPRESA DE VÍCTOR BERRÓS Y FILLU, MOLAS, 31.—BARCELONA.